

Japán nyelv – magyar iskolában

A japán nyelv és kultúra oktatásának tapasztalatai a Törökbálinti Kísérleti Általános Iskolában

KISS SÁNDORNÉ

A japán nyelv oktatása két évi előkészítő munka után 1987-ben kezdődött Törökbálinton különböző életkorú (7-12 éves), jó nyelvi képességű tanulókból összeállított csoporttal, akik első osztálytól fogva az Értékközvetítő és Képességfejlesztő Pedagógia (ÉKP) szerint tanultak (15 fő).

A japán nyelv és kultúra oktatása szervesen illeszthető a teljes rendszerű kultúrát közvetítő Zsolnai módszerbe. Különösen a különböző jel- és kódrendszerek rugalmas, az európai nyelveknél összetettebb használata miatt alkalmas a képességfejlesztő programba való bevonásra. Például fogalmi jel – szótagjel, kínai olvasat – japán olvasat, függőleges írás – vízszintes írás, stb. A hagyományos és a modern kor követelte új életstílus együttlélése az értékközvetítés és értékválasztás élő példáját jelentik számunkra.

Az oktatást egy japán anyanyelvű ösztöndíjas fiatalember kezdte, aki magyarul is meglehetősen jól beszélt. Később egy magyar anyanyelvű tanár is bekapcsolódott. Az előrehaladáshoz szükséges minimális óraszámot heti 4 órában állapítottuk meg. A következő évben, az életkori sajátosságokat figyelembe véve célszerűnek látszott két csoportot kialakítani. A többségben lévő idősebb tanulókat külön csoportba osztva, a fiatalabb korúakat saját korosztályukkal kiegészítettük. Az egész iskolában megjelenő élénk érdeklődés lehetővé tette a további válogatást. Így alakult ki egy 4. osztályos (9 éves) 16 fős és egy 7. osztályos (13 éves) 12 fős csoport.

1. táblázat
A tanulók megoszlása

Év	osztály								mióta tanul japánul				összesen
	3	4	5	6	7	8	9	1	2	3	4		
1987	3			12					15				15
1988		16				12			16	12			28
1989		18	15				9		18	15	9		42
1990			18	12				12		18	12	12	42

Az ÉKP tág teret ad a pedagógus saját elképzeléseinek, hogy hogyan avatja be a tanulókat a tárgyba. Az én törekvésem az volt, hogy a gyerek vesztesnek érezze magát, ha kimarad valamelyik tevékenységből. Ennek érdekében a tematikát komplex kulturális elemekből állítottam össze.

Az idegennyelv-oktatást alapvetően a Zsolnai anyanyelvi-kommunikációs módszer szerint összeállított programcsomag segítségével indítottuk meg. A tevékenységek fő osztályát alakítottuk ki:

- 1) szóbeli szövegértés, szövegalkotás;

- 2) olvasás;
- 3) írás, jelhasználat;
- 4) kulturális ismeretek.

2. táblázat.

A tevékenységek és a használt taneszközök összefüggése

	1. szóbeli szövegértés					2. olvasás					3. írás			4. kulturális ismeretek		
	1.1 nyelvi tevékenységek	1.2 szövegértés	1.3 szövegalkonás	1.4 nyelvtani műveletek	1.5 kijelzés	2.1 jel felismerés	2.2 kínai jelek bevezetése	2.3 olvasástempó fejlesztése	2.4 olvasási technikák	2.5 olvasásgyakorlás	3.1 szótagjelek	3.2 gyakorlás	3.3 kínai jelek	4.1 megbeszélés	4-2 újság, TV figyelés	4.3 közvetlen tapasztalás
1. mondókák	X	X	X	X	X					X				X		
2. gyerekdalok	X	X	X	X	X					X	X			X	X	
3. szemléltető képek	X	X	X			X	X	X	X	X	X		X	X		
4. jelkártya	X	X			X	X		X	X	X	X					X
közmondások	X	X		X	X									X		
5. játékok, kártyák				X		X					X			X		X
szólánc, kiszámoló				X		X					X			X		X
6. papírhajtogatás														X		X
7. rajzolás utasításra		X	X	X										X	X	X
8. nyelvoktatási video	X	X	X	X	X	X										
kulturális video	X	X	X	X	X	X								X	X	X
9. hangkazetta		X		X	X									X		
10. szerepjáték	X	X	X	X	X									X		
11. nyelvtörök					X		X								X	
12. találós kérdések		X	X	X							X					
13. gyakorlólapok						X	X	X	X	X	X	X			X	
14. naptár	X	X												X	X	X
15. mese		X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X		X	
16. főzés, öltözködés														X	X	X
17. névkártya, névjegy										X	X		X			
18. kulturális eseményeken részvétel	X	X	X		X									X	X	X

1. A szóbeli szövegértés és szövegalkotás előkészítése

1.1. *Nyelvi és nem nyelvi tevékenységek gyakoroltatása mondókák, dalok és szerepjátékok segítségével.*

1.11. Először a japán nyelvre jellemző különböző beszédstílusok közül az életkortól tulajdonképpen független udvarias, társalgási stílust vezettük be az órán

...deszu ...maszu

...te kudaszai

Az óravezetésben használt utasításokat is ebben a formában fogalmztuk meg. Ez később a *te*-forma bevezetésénél igen hasznosnak bizonyult. Az akaratlagos ...maszó formát is használtuk.

1.12. Az oktatást szóbeli szakasszal kezdtük, melynek fő célja a nyelv hangrend-szeréhez, hanglejtéséhez való szoktatás, a helyesejtés megalapozása.

A magyar és a japán nyelv hangtartománya rendkívül közel esik egymáshoz. A magyar nyelv is kerüli a mássalhangzótörődést, így nem jelent problémát a szótag-íráshoz szükséges szótagérzékelés. Ez könnyíti ugyan a helyesejtés elsajátítását, de érdekes módon eleinte megnehezíti az ismerősnek hangzó szavak memorizálását. (Gyakori például a szótagcsere.) Ennek okait keresve valószínűsíthető, hogy az ismerősen csengő, de eleinte értelem nélkülinek tűnő szótagsorok, mint valamiféle *tohuva bohu*, nehezebben rögződnek mint pl. az idegen hangzású európai nyelvek szavai. Ezért az első szakaszban rendkívül nagy jelentősége van a betanult mondókáknak, daloknak. A kiválasztott szövegek jellegzetes nyelvi szerkezetet, beszédfordulatot tartalmaznak, amelyeket el is lehet játszani. (pl. köszönések, utasítások, számnevek, melléknevek stb.)

A közmondásokat az *IROHA KARUTA* bevezetésével (jelfelismerés) kezdtük tanulni. Két hetente tanultunk egy közmondást, egyszerű magyarázattal. A kulcsszavakat a kártya képeinek segítségével memorizáltuk, lehetőleg azonos vagy hasonló értelmű magyar közmondás segítségével. Ez az eljárás meglepően eredményesnek bizonyult a jelfelismerés terén is.

A helyesejtés gyakorlása nagyon fontos, különös tekintettel a hangsúly-hangmagasságra. A magyar nyelvre jellemző a szóeleji hangsúly, ezért ennek ellensúlyozására a helyesejtési gyakorlatoknál olyan szavakat választottunk amelyeknél az első szótag hangsúlytalan (alacsony hangmagasság). Erre alkalmasak az o előtaggal ellátott szavak: (*ogenki, onamae* stb.). Hasznos a számok, illetve a napok, hónapok neveinek óraeleji gyakoroltatása.

1.13. Ebben az első szóbeli szoktatási szakaszban lényeges helyet foglal el a magyartól eltérő gesztusok megismertetése, a nem-nyelvi kommunikáció elemeinek elkülönítése. Pl. önmagára mutatáskor, az orr érintése, üdvözlés meghajlással, számolás ujjakkal, hívómozdulat stb.

1.2. *Szövegértés gyakorlása a 2. személy, a magyar nyelvű befogadó szerepének gyakorlása a tanult nyelvi sémák alapján.*

1.21. Válasz köszönésre, megszólításra különböző szituációkban. A szerepjátékok témáit a gyerekek életkorának megfelelően választottuk ki. Pl. találkozás tanárral, gyerekkel, felnőttel különböző helyeken és napszakokban. Meseelemek bevonásával a kommunikáció elemei játékosan begyakorolhatók.

Üdvözlések:

Kakas:

asza deszu ... ohájó gozaimaszu (reggel van – jó reggelt)

hiru deszu ... konnicsiwa (dél van – jó napot)

joru deszu ... konbanwa (este van – jó estét)

jonaka deszu ... ojaszumi naszai (éjszaka van – jó éjszakát)

Étkezések:

itadakimaszu ... oisí deszu ka (jó étvágyat...finom?)

gocsiszó szama desita (köszönöm a lakomát)

Bocsánatkérés:

ütközéskor, valami leverésekor, késedelem esetén

gomen naszai (bocsánat)

szumimaszen desita (elnézést kérek)

A gyerekek nagyon szívesen használják ezeket a kifejezéseket az órán kívül is.

1.22. Tanári kérdésre adott válasz gyakorlása, személyi adatok, dalszövegek, mondókák felhasználásával.

kaeru no uta ... nani ga kikoemaszuka (Mi hallatszik?)

donguri ... nani wo simasóka. Aszobimasó. (Mit csináljunk? Játsszunk.)

A dalok szövegét magyarul elmagyarázva a kulcsszavakat rögzítjük.

juki ... jama – nohara, hana ga szaku (hó...hegy-mező, virágzik

inu – neko, maruku naru (kutya-macska, összegömbölyödik)

1.23. A dalok szerepjátékszerű eljátszása csak szóban pl. mesélőre, szereplőre bontással éneklés. A dalok eljátszása mozdulatokkal jó alkalom a szavak és a kiegészítő gesztusok gyakorlására.

1.24. Egyszerű fordítási gyakorlatok dalok és mondókák segítségével, először globálisan, tartalomszerűen, utána szavanként, mondatonként.

A fordításra jó alkalmat ad a család vagy barátok bemutatása.

A személyleírás alapján való rajzoláshoz szükséges szókészlet a lexikális ismeretek növekedésének megfelelően bővíthető (jelzők, jelzős szerkezetek gyakorlása).

kao ga marui. (az arca kerek)

me ga kuroi. (a szeme fekete)

kaminoke ga csairo deszu. (a haja barna)

1.3. Szövegalkotás gyakorlása az 1.szám 1.személy szerepében.

1.31. Köszönés, megszólítás, bemutatkozás

A szövegalkotásnál a magyar nyelvi sajátosságokat figyelembe véve már elejétől fogva gondosan ügyelni kell a személyes névmások helyes használatára. A japán nyelvben a magyarhoz hasonlóan igen ritkán használják a személynévmásokat. A megszólítás gyakorlásánál ki kell hangsúlyozni a felnőtt és a gyerek megszólítása közti különbséget.

1.32. A szándéknyilvánítás, kérés tanulását egészen korán a szókincs fejlesztésével egyidőben kezdjük a -kérek- formulával.

...wo kudaszai (kérek....-t)

Ez jól kapcsolható a japán nyelvben meglehetősen bonyolult számolászavak sorozatával.

enpicu wo nihon kudaszai (két ceruzát kérek)

inu wo ippiki kaite kudaszai (rajzolj egy kutyát)

Ebben a szakaszban a tevékenykedtetés körébe az utasítás utáni rajzolás és a "boltos játék" illeszkedik a legjobban. Ehhez kapcsolódnak a köszönetnyilvánításon kívül a kulturális sajátosságok, mozdulatok gyakorlása is. Például kérés esetén az udvarias tétovázás, megköszönésnél a hála kifejezése, meghajlás. A tájékozódás, tudakozódás a helymeghatározás nyelvtani kifejezésével összhangban épül be a tanulási folyamatba.

1.33. Az önálló szövegalkotási készség fejlesztésére alkalmasak a szerepjátékok és különböző képeken, fényképeken látható dolgok leírása. A szereplők, tárgyak, helyszínek változtatásával a tanuló a képességének megfelelő szinten tudja kifejezni magát.

A japán nyelven belüli beszédstílusok sokszínűségét az önálló beszéd szintjén kezdetben igyekszünk leredukálni az általánosan, mindenki által elfogadható udvarias társalgási szintre, de a megszólításnál feltétlenül meg kell követelni a társadalmilag elvárt formákat. Tehát a keresztnév, családnév, foglalkozás illetve társadalmi helyzet szerinti megszólítást nem a magyar, hanem a japán normák szerint alkalmazzuk. Ezt segíti, ha a gyerekek választanak maguknak japán nevet. Mindenképpen igyekszünk elkerülni a "tankönyv-ízű" kifejezéseket. Lehetőleg nyelvtani drillezésre sem használunk olyan nyelvi formákat, ami a valóságban nem illendő, a partnernek kellemetlen érzést okozhat.

1.34. Az önálló szövegalkotást segíti és jól kiegészíti a tanult dalok, dialógusok reprodukálása az osztály mint közönség előtt.

1.4. Nyelvi műveletek végzése.

1.41. A nyelvi műveleteket a mondat elemeinek azonos fajtájú, de más jelentésű elemekkel történő kicserélésével kezdjük (ige-ige, főnév-főnév), később a helyettesítési műveletek során pl. a főnevet névmással cseréljük.

Akira kun wa kjúszai deszu. (Akira kilenc éves.)

ano ko wa... (Az a gyerek ...)

tomodacsi wa... (A barátom ..)

kare wa... (Ő ...)

A mondatok szűkítése, bővítése a mondat szerkezetét, felépítését tudatosítja. Az átalakítási feladatok során állítóból tagadó, kijelentőből kérdőmondatokat képezünk.

1.5. A helyesejtés tanítása

A japán helyesejtési normákhoz igazodó beszédhallás és beszédmozgás fejlesztése utánzással és olvasással történik tanítói beszéd és magnószalagra rögzített anyanyelvű szövegek alapján.

1.51. A magyar kiejtési szabályoktól eltérő hangok gyakorlása, különös tekintettel a keskeny szájréssel képzett u és a hozzá kapcsolódó szótagok artikulációjára.

1.52. – szóhangsúly és hangmagasság gyakoroltatása először tanítói irányítással, majd hangszalagról utánzással

- hangsúlytalan szótagok ejtése, devokalizáció

- a szótagalkotó n hang képzése is eltér a magyar n hangétól, ezért szükséges a gyakoroltatása; különösen, ha magánhangzó követi beékelődik egy plusz elválasztó hang (w,j).

- a rövid és hosszú szótagok felismerésének gyakorlása ritmusgyakorlatokkal

- a hanglejtés gyakorlása azonos mondatok kijelentő, kérdő és vissza-kérdező alakjaival

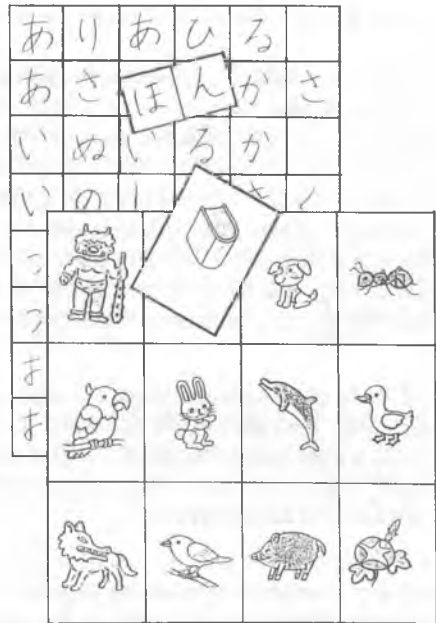
1.53. A helyesejtési gyakorlatokat légzéstechnikai és gyorsasági gyakorlatokkal kombinálva végeztetjük, ügyelve a helyes ajakartikulációra. A ritmusgyakorlatok is a kiejtési sajátosságok tudatosítására szolgálnak.

2. Olvasás

2.1. Jelfelismerési gyakorlatok

Az első évben csak a hiragana szótagjeleket tanuljuk rendszerezve. Az írásjelek bevezetését a második-harmadik héten kezdjük meg, amikor már néhány szót ismernek a gyerekek. A szavak memorizálását tárgyképekkel és a hozzátartozó szóképekkel együtt kezdjük, majd a tárgyképhez a megfelelő szókép illesztésével folytat-

juk. Később a szóképhalmazból választjuk ki a tárgyképnek megfelelő szó képet. (1.ábra)

1. ábra. Szókép – tárgykép. Nagyméretben a tanár számára tantemi, kisméretben a tanuló számára otthoni használatra. Feladat: párok keresése

2.12. A jelfelismerést a szóképtől függetlenül is gyakoroljuk. A hiragana-táblázat rendszerének ismertetése után azonnal rátérünk a jelek egyenkénti memorizálására, felhasználva a japán általános iskolákban használt módszereket is. A táblázatban oszloponként felcserélt sorrendben is fel kell tudni ismerni a jeleket. Végül a táblázatot féltetve jekártyákkal gyakoroljuk a gyorsabb és pontosabb jelfelismerést. Az oktatás során nagy segítséget jelent az iroha karuta, a közmondásokkal összekapcsolt jekártya. Eleinte a tanár olvassa fel a közmondást és a gyerekek versengve igyekeznek megtalálni a kezdő szótagot ábrázoló kártyát. Ebben a fázisban előfordul, hogy nem annyira a jel, hanem a kártyán ábrázolt kép alapján rögződik a hangkép, de idővel ez a kötődés gyengül a megjegyzett kép viszont később a közmondások tanulásánál jelent majd előnyt. A játékban idővel az olvasó szerepét is egy kiválószott tanuló veszi át.

2.13. A módosító jelek bevezetését a zöngés, félzöngés és zöngétlen hangok felismerésével kezdjük, majd az alap hiragana jelkészlethez hasonlóan begyakoroljuk. A szótagok elkülönítésével tudatosodnak a jelsorok és hangsorok közti összefüggések. Ennek gyakorlására igen alkalmas a szólánc – siritori – készítése és az egyszerű keresztretjtvény. Jó példákat sikerült adaptálni a japán általános iskolás könyvekből, feladatgyűjteményekből és a külföldön élő japán gyerekek számára készített távoktatási lapokból (cúingaku). Ezek segítik a hangok és jelek számának összevetését is. A magyar helyesírás szóelválasztási szabályai, melyek a szótaghatárokhoz igazodnak, megkönnyítik tanulóinknak a szótagokkal való műveleteket.

2.2. A kínai írásjelek (kandzsik) bevezetésének előkészítése

2.21. Az általános jellemzők megismertetése után először a számok, majd az év, hó, nap jelével kezdjük a – beszélő – jelek olvasását. Ezzel a dátumot, életkort, születésnapot stb. képesek lesznek leírni ill. elolvasni. A bevezetendő jelek kiválasztásánál fő szempont az azonnali és lehetőleg gyakori használhatóság. A japán általános iskolai olvasókönyv jól szolgálja ezt a szándékunkat. Az első évet a répamese (*ókina kabu*) olvasásával zárjuk. Erre az időre a jobban tanuló gyerekek elérik a percenkénti 180-200 jeles olvasási sebességet is. Az első két év tapasztalata, hogy a 9-10 éves korú gyerekek nagyon jó határfokkal tudják memorizálni a japán jeleket és viszonylag hamar eljutnak a megbízható pontosságú jelolvasásig.

2.3. Az olvasás tempójának fokozása érdekében továbbra is használjuk a szóképkártyákat, melyeket egyre csökkenő idejű felvillantásra kell elolvasni. Jó eredményt mutat a pontosság fokozásában az olvasott szöveg egyidejű hallgatása magnószalagról. Kár, hogy kevés olyan anyag található, melynél az írott és a hallott szöveg, mese szóról szóra egyezik.

2.4. Az olvasástechnikai hibák felismerésére és javítására is igen alkalmas lenne a hangszalagon rögzített szöveg. Ennek hiányában csak tanítói visszajelzés nyomán utánzással történik a javítás. Leggyakoribb hibák: jeltévesztés, kihagyás, újrakedés.

2.5. Az olvasást dalok, mondókák szövegén és példamondatokon gyakoroljuk. Igen eredményes a nyelvtanilag nehezebb, de tartalmában érdekesebb szövegek olvastatása (tankönyv, mese), melyeket részletes nyelvtani magyarázat nélkül, globálisan fordítunk le. A többször előforduló szerkezeteket, szófordulatokat néhány könnyen érthető példával megvilágítva begyakoroljuk, de csak a legközelebbi előfordulásnál idézzük fel. Az a tapasztalatom, hogy ezek az előretolt egységek nem zavarják meg a rendszeres nyelvtanítás egymásra épülő egységét, sőt előnyösek mert a magyarázatra kerülő szerkezet már nem hangzik ismeretlenül. Nem kell tehát félni a természetes, eredeti szövegtől, meséktől dalszövegektől sem.

PI. az összehasonlítás csak a harmadik haladási évben szerepel a nyelvtani szerkezetek között, mégis a dalokban, mesékben előforduló kifejezések passzívan ugyan, de beépülnek a szókincsbe.

Deta, deta ...bon no jóna cuki (feljött, feljött a tányérhoz hasonló hold)

...sirocumekusza no jóna kusza ga szuki deszu. (A lóheréhez hasonló füvet szeretni.)

Az olvasás szerepjátékszerű gyakoroltatása megkönnyíti a helyszín és a szereplők felismerését.

3. Az írás

3.1. Az írás tanítása a 2-3. héten kezdődik a magyar nyelvű (latinbetűs) betűk tanításához hasonló módszerekkel. Először nagy karmozgással a levegőben a vonalvezetést és a vonalsorrendet gyakoroljuk, majd a füzetbe leírjuk néhányszor. A begyakorláshoz a japán óvodások és kisiskolások részére készített rajzos gyakorlólapokat használjuk (*kotoba no keiko*-szavak gyakorlása). Katakánát az első évben csak a saját nevük leírása céljából tanuljuk.

3.2. Az írásjel-használat szavak, szó szerkezetek másolásával, diktálás után, majd akarattalagos írással.

Érdekes tapasztalat, hogy a diktálás a kezdettől a felsőbb évfolyamokig élményt jelent a tanulóknak. Emellett könnyen értékelhető és javítható is. Érdemes kihasználni az írásjelek begyakorlásához és a helyesírási szokások elsajátítására.

3.2.1. A helyesírásban a hangzás és az írott alak közti különbség miatt problémát jelent a *wa* az *o* és a *wo* írása, ezért a másolás és diktálás mondat szerkezetében minél többször szerepeltetni kell ezeket. A módosító jelek, az összevont szótagok és a gégezárhangok viszonylag ritkább előfordulásuk miatt lassabban rögződnek.

3.3. A kínai írásjelek (kandzsik) írásának bevezetésével egyidőben a gyakorlás szótagjellel (hiragana) vegyesen írt szavakkal, szó szerkezetekkel történik az első év második felében. Először számokat tartalmazó kifejezéseket (pl. dátumokat, számolószavakat) írunk, ügyelve arra, hogy lehetőleg az elejétől fogva használjuk a jelek mindkét olvasatát, a japánt és a kínait is.

A kisiskolás kori nyelvtanításnak kiemelt célja a kultúrával való összefüggés tudatosítása, ezért a szóbeli kommunikáció, ill. az írás és olvasás gyakorlása során lehetőleg a japán mindennapi életből keresünk példát. Azzal a céllal, hogy az azonos korú japán gyerekek ismereteivel összhangban legyenek a közvetített kulturális értékek.

Pl. dalok – szöveg reprodukálás, helyes ejtés

mesék – olvasás gyakorlás

névkártya (*nafuda*) készítés – írásgyakorlás.

4. Ismeretek szerzése Japánról és a japán kultúráról

4.1. Egyszerű kijelentések, rövid szövegek alkotása képek alapján.

A kulturális ismeretek gyűjtése jelen van az oktatás minden mozzanatában. Az év ünnepeit a naptári sorrend szerint rendszeresen megtárgyaljuk, ezzel is élményszerűbbé téve a nyelvtanulást. A SLIDE BANK színes fotópaneljeit felhasználva megbeszéljük magyar nyelven az ünnephez fűződő szokásokat, hiedelmeket majd japán nyelven egyszerű mondatokat fogalmazunk. Minden ünnephez tartoznak játékok, énekek, amiket szintén megismerünk. Ha mást nem, papírhajtogatást (*origami*) minden évszakhoz, eseményhez kapcsolódva tanulunk. A gyerekek rajzok készítésével próbálják beleképzelní magukat a japán gyerekek életébe.

4.2. Az újságokban megjelenő aktuális események is jó alkalmat adnak az ismeretek bővítésére és elmélyítésére. Pl. az új császár – új korszak révén megismerkedünk a japán időszámítás rendszerével. A gazdasági hírek alkalmat adnak rá, hogy a pénznemről és a japán ipar alakulásáról is beszéljünk.

Japán földrajzát és természeti viszonyait a térképen kívül a sok szép poszter és képeslap segítségével tanuljuk.

A japán sportágak hazánkban is egyre népszerűbbek, így a gyerekek korán találkozhatnak a különböző küzdősportokkal. Az iskolában folyó dzsúdó-oktatáson mindenki részt vesz rövidebb-hosszabb ideig. Ennek is nagy szerepe van a japán nyelvtudás élővé tételében. A köszönések, utasítások jól illeszkednek a nyelvi program-

hoz.

4.3. Mindezek mellett igen fontos, hogy egyre szélesebb területen találkozzanak a tanulók a japán élet kézzelfogható jeleivel. Ilyen például a rizsgombóc (onigiri) közös készítése, ami minden évben az utolsó óra öröme, vagy az újévi pénzajándék (*otoshidama*), amit jelképesen egy lyukas öt jenes pénzérme formájában adunk a gyerekeknek. Igen hatásos az ilyen valóságos, megfogható, tapintható találkozás a japán élettel, kultúrával, legyen az akár személy, akár tárgy. Könyvtáraink japán könyvgyűjteménye révén (jórészt magánadományok) a tanulók kézbe vehetik azokat a könyveket, melyek nagy valószínűséggel japán pajtásaik kezében is megfordulnak.

Az eddigi tapasztalatok és elsősorban a gyerekek által elért eredmények alapján beigazolódott az, hogy Zsolnai József gyakorlatközeli pedagógia módszere és az általa biztosított tanári-tervezői szabadság hatásos eszköz a kisiskolás kori nyelvi-kulturális értékközvetítésre.

Végül szeretném személyes köszönetemet kifejezni előző tanárainknak és a Japán Alapítvány Kita-Urawai Japán Nyelvoktatási Központ tanárainak, akik értékes tanácsaikkal és javaslataikkal segítettek.

Köszönettel tartozunk a program megvalósításához nyújtott támogatásukért a Budapesti Japán Alapítványnak, a Toyomenka vállalatnak, a Soros Alapítványnak, az ELTE Bölcsészkar Keleti Tanszékének és a Külkereskedelmi Főiskola Japán Tanszékének. Nagyra értékeljük Abe Shintaro úr érdeklődését (1988), Kaifu miniszterelnök-né aszszony megtisztelő látogatását (1990), Mogi úr volt nagykövet és Szeki úr jelenlegi nagykövet folyamatos érdeklődését és nagylelkű ajándékait, melyek megszorozták tanulónk aktivitását.

Törekvéseink megvalósításában igen nagy segítségünkre van a Nagykövetség, ahol Szeki nagykövet úr feleségének meghívására iskolánk tanulói az itt tartózkodó japán gyerekekkel közösen ünnepelhették a gyermekünnepeket. A japántanuláshoz szükséges légkör kialakításában nagyon sokat jelentett, hogy fél éven keresztül iskolánk tanulója volt Funaki Szacsiko és Mariko.

Megjegyzés: a szövegben szereplő japán szavak fonetikus átírással szerepelnek.

IRODALOM

Zsolnai J.: *Egy gyakorlatközeli pedagógia*, OKI Budapest, 1986. 186. p.

Sógakkó Kokugo: *Gakkótoso*, Tokió, 1982. 88. p.

Atarasi Kokugo: *Tóso*, Tokió, 1988. 88. p.

Murano: *E to taszuku de manabu Nihongo*, Bondzsinsa, Tokió, 1988. 78. p. és hangkazetta

O. & N. Mizutani: *An introduction to modern Japanese*, The Japan Times, Tokió, 1982. 426. p. és hangkazetta

M. Jamadzsi: *Japán nyelvkönyv 1-4*, Kőrösi Csoma Társaság, 1987. 140. p. kötetenként

Hidasi J.: *Japán nyelvkönyv*, TIT, Budapest 1985. 270. p.

Cinesell: *The Educational Film Series*, videokazetta